

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prezentate la 22 februarie 2018¹

Cauza C-632/16

**Dyson Ltd,
Dyson BV
împotriva
BSH Home Appliances NV**

[cerere de decizie preliminară formulată de rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Antwerpen, Belgia)]

„Trimitere preliminară – Directiva 2010/30/UE – Regulamentul delegat (UE) nr. 665/2013 – Vânzare de aspiratoare – Etichetă energetică – Menționarea condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului – Interdicția de modificare a formatului sau a conținutului etichetei energetice – Interdicția de a utiliza etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe eticheta energetică – Directiva 2005/29/CE – Practici comerciale neloiale – Protecția consumatorilor – Articolul 2 litera (d) – Noțiunea de practică comercială – Utilizarea etichetei energetice – Articolul 3 alineatul (4) – Norme ale Uniunii care reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale neloiale – Noțiunea de conflict – Prezență – Inaplicabilitatea directivei – Articolul 7 – Omisiune înșelătoare – Informație semnificativă – Lipsă – Informație a cărei comunicare nu este impusă de Regulamentul nr. 665/2013”

I. Introducere

1. Prin decizia din 6 iulie 2016, primită de Curte la 7 decembrie 2016, rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Antwerpen, Belgia) a adresat Curții o cerere de decizie preliminară privind interpretarea articolului 7 din Directiva 2005/29/CE² și a Regulamentului delegat (UE) nr. 665/2013³.

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Dyson Ltd și Dyson BV (denumite în continuare, împreună, „Dyson”), pe de o parte, și BSH Home Appliances NV (denumită în continuare „BSH”), pe de altă parte, în legătură cu mai multe etichete care descriu consumul de energie al aspiratoarelor comercializate de BSH sub mărcile Siemens și Bosch, inclusiv eticheta energetică a cărei utilizare este impusă prin Regulamentul nr. 665/2013 (denumită în continuare „eticheta energetică”). Dyson consideră că utilizarea acestor etichete de către BSH fără a preciza că ele redau rezultatele

1 Limba originală: franceza.

2 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (JO 2005, L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).

3 Regulamentul Comisiei din 3 mai 2013 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a aspiratoarelor (JO 2013, L 192, p. 1).

unor teste efectuate cu un sac pentru praf gol constituie o practică comercială neloială, în sensul Directivei 2005/29. Pe de altă parte, instanța de trimitere ridică problema compatibilității cu acest regulament a utilizării de către BSH a unor etichete care reproduc informațiile care figurează pe eticheta energetică.

3. Propunem Curții să răspundă la aceste întrebări în sensul că Regulamentul nr. 665/2013 obligă furnizorii și distribuitorii să utilizeze *exclusiv* eticheta energetică, fără a-i modifica conținutul sau forma. Această abordare este impusă, în opinia noastră, de necesitatea de a proteja obiectivul de uniformizare a informației furnizate utilizatorilor finali cu privire la consumul de energie, pentru a permite compararea cu ușurință a produselor vizate, astfel cum este pus în aplicare prin dispozițiile Directivei 2010/30/UE⁴ și ale acestui regulament.

4. Având în vedere interpretarea acestui regulament pe care o propunem, considerăm că articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29 trebuie să fie interpretat în sensul că această directivă nu este aplicabilă în împrejurările din cauza principală, dată fiind lipsa unei marje de manevră lăsate comercianților vizați cu privire la utilizarea etichetei energetice și la utilizarea unor etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe aceasta.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Directiva 2005/29

5. Considerentul (10) al Directivei 2005/29 enunță:

„Este necesar ca relația dintre prezenta directivă și legislația [Uniunii] existentă să fie coerentă, în special în cazul în care unor sectoare specifice li se aplică dispoziții detaliate privind practicile comerciale neloiale. [...] În consecință, prezenta directivă nu se aplică decât în cazul în care nu există dispoziții [ale Uniunii] speciale care să reglementeze aspecte particulare ale practicilor comerciale neloiale, precum cerințele privind informațiile sau normele ce reglementează modul în care datele sunt prezentate consumatorilor. Directiva asigură protecția consumatorilor în cazul în care nu există nicio legislație sectorială specială la nivel[ul] [Uniunii] și interzice comercianților să creeze o impresie falsă cu privire la natura produselor. Acest lucru este deosebit de important în cazul produselor complexe cu grad de risc ridicat pentru consumatori, precum anumite produse care au legătură cu serviciile financiare. Prezenta directivă completează, în consecință, acquis-ul [Uniunii] care se aplică practicilor comerciale ce aduc prejudicii intereselor economice ale consumatorilor.”

6. Articolul 2 litera (d) din această directivă furnizează definiția următoare a noțiunii „practici comerciale”: „orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori”.

⁴ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind indicarea, prin etichetare și informații standard despre produs, a consumului de energie și de alte resurse al produselor cu impact energetic (JO 2010, L 153, p. 1). Această directivă a fost abrogată de Regulamentul (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2017 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică și de abrogare a Directivei 2010/30/UE (JO 2017, L 198, p. 1) intrat în vigoare la 1 august 2017, cu aplicarea articolului 20 al celui din urmă.

7. Sub titlul „Domeniul de aplicare”, articolul 3 alineatul (4) din respectiva directivă prevede:

„În cazul în care dispozițiile prezentei directive și alte norme [ale Uniunii] care reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale neloiale sunt în conflict, normele [Uniunii] prevalează și se aplică respectivelor aspecte specifice.”

8. Articolul 7 din Directiva 2005/29, intitulat „Omisiuni înșelătoare”, prevede:

„(1) O practică comercială se consideră înșelătoare în cazul în care, analizând faptele și ținând seama de toate caracteristicile și circumstanțele, precum și de limitele proprii mediului de comunicare utilizat, omite o informație semnificativă de care consumatorul mediu are nevoie în contextul respectiv pentru a lua o decizie comercială în cunoștință de cauză și care, în consecință, determină sau poate determina consumatorul mediu să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări.

(2) De asemenea, o practică comercială se consideră omisiune înșelătoare în cazul în care, ținând seama de toate aspectele descrise la alineatul (1), un comerciant disimulează o informație semnificativă prevăzută la alineatul respectiv sau o furnizează într-o manieră neclară, neinteligibilă, ambiguă sau nepotrivită sau dacă nu își declară intenția comercială adevărată în cazul în care aceasta nu reiese deja din context sau în cazul în care, în orice situație, aceasta determină sau poate determina consumatorul mediu să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări.

[...]

(5) Informațiile prevăzute de legislația [Uniunii] privind comunicarea comercială, inclusiv publicitatea sau comercializarea, a căror listă incompletă este prevăzută de anexa II, se consideră semnificative.”

2. Directiva 2010/30

9. Considerentele (5) și (8) ale Directivei 2010/30 enunță:

„(5) Furnizarea de informații exacte, relevante și comparabile privind consumul specific de energie al produselor cu impact energetic ar trebui să influențeze opțiunea utilizatorilor finali în favoarea produselor care consumă, direct sau indirect, mai puțină energie și alte resurse esențiale în timpul utilizării. Furnizorii vor fi astfel stimulați să ia măsuri de reducere a consumului de energie și de alte resurse esențiale de către produsele pe care le fabrică. Aceasta ar trebui să încurajeze totodată, în mod indirect, utilizarea eficientă a produselor respective, în scopul contribuției la obiectivul de 20 % al UE în materie de eficiență energetică. În lipsa acestor informații, numai acțiunea forțelor pieței nu va reuși să promoveze utilizarea rațională a energiei și a altor resurse esențiale pentru aceste produse.

(8) Informația joacă un rol-cheie în acțiunea forțelor pieței și, de aceea, este necesar să se introducă o etichetă uniformă pentru toate produsele de același tip, pentru a pune la dispoziția cumpărătorilor potențiali informații standardizate suplimentare privind costurile acestor produse din punctul de vedere al energiei consumate și al consumului de alte resurse esențiale și pentru a lua măsuri care să asigure accesul la aceste informații și utilizatorilor finali potențiali care nu văd produsul expus, neavând astfel posibilitatea de a vedea eticheta. Pentru a fi eficientă și pentru a-și atinge scopul, eticheta ar trebui să fie ușor de recunoscut de către utilizatorii finali, simplă și concisă. În acest scop, formatul actual al etichetei ar trebui păstrat ca bază pentru a informa utilizatorii finali în legătură cu eficiența energetică a produselor. Consumul de energie și alte informații relevante cu privire la produse ar trebui să fie măsurate în conformitate cu standarde și metode armonizate.”

10. Sub titlul „Domeniul de aplicare”, articolul 1 alineatul (1) din respectiva directivă prevede:

„Prezenta directivă stabilește cadrul pentru armonizarea măsurilor naționale privind informațiile destinate utilizatorilor finali, în special prin etichetare și informații standard despre produs, privind consumul de energie și, atunci când e relevant, de alte resurse esențiale în timpul utilizării, precum și informații suplimentare privind produsele cu impact energetic, dând astfel posibilitatea utilizatorilor finali de a opta pentru produse mai eficiente.”

11. Sub titlul „Responsabilitățile statelor membre”, articolul 3 alineatul (1) din aceeași directivă prevede:

„Statele membre se asigură că:

- (a) toți furnizorii și distribuitorii stabiliți pe teritoriul lor își îndeplinesc obligațiile stabilite la articolele 5 și 6;
- (b) în ceea ce privește produsele vizate de prezenta directivă, se interzice afișarea altor etichete, marcaje, simboluri sau inscripții care nu respectă cerințele prezentei directive și ale actelor delegate relevante, dacă există probabilitatea inducerii în eroare a utilizatorilor finali sau a creării de confuzii în rândul acestora în ceea ce privește consumul de energie sau, atunci când este relevant, de alte resurse esențiale în timpul utilizării;

[...]”

12. Articolul 4 din Directiva 2010/30, intitulat „Cerințe de informare”, prevede:

„Statele membre se asigură că:

- (a) informațiile privind consumul de energie electrică, de alte forme de energie și, atunci când este relevant, de alte resurse esențiale în timpul utilizării, precum și informațiile suplimentare sunt aduse la cunoștința utilizatorilor finali, în conformitate cu actele delegate în temeiul prezentei directive, prin intermediul unei fișe și al unei etichete referitoare la produsele oferite utilizatorilor finali spre vânzare, închiriere, cumpărare în rate sau expuse direct sau indirect prin intermediul vânzării la distanță, inclusiv pe internet;

[...]”

13. Articolul 10 din Directiva 2010/30 conferă Comisiei Europene competența de a adopta acte delegate în vederea definirii detaliilor etichetei și ale fișei cu privire la fiecare tip de produs.

3. Regulamentul nr. 665/2013

14. Adoptat mai precis în temeiul articolelor 10 și 11 din Directiva 2010/30, Regulamentul nr. 665/2013 specifică un design și un conținut uniforme pentru etichetele energetice aplicabile aspiratoarelor, potrivit considerentului (5).

15. Sub titlul „Obiect și domeniu de aplicare”, articolul 1 alineatul (1) din respectivul regulament prevede:

„Prezentul regulament stabilește cerințe privind etichetarea și furnizarea de informații suplimentare despre produse aplicabile aspiratoarelor alimentate de la rețeaua de energie electrică, inclusiv aspiratoarelor hibride.”

16. Sub titlul „Responsabilitățile furnizorilor și calendar”, articolul 3 alineatul (1) din respectivul regulament prevede:

„Furnizorii se asigură că, începând cu 1 septembrie 2014:

- (a) fiecare aspirator este prevăzut cu o etichetă imprimată conform formatului din anexa II și conținând informațiile stabilite în anexa respectivă;

[...]”

17. Sub titlul „Responsabilitățile distribuitorilor”, articolul 4 din același regulament prevede:

„Distribuitorii se asigură că, începând cu 1 septembrie 2014:

- (a) fiecare model prezentat la punctul de vânzare poartă eticheta pusă la dispoziție de furnizori în conformitate cu articolul 3, afișată pe partea exterioară a aparatului sau agățată de acesta, astfel încât să poată fi văzută în mod clar;

[...]”

18. Anexa II la acest regulament, intitulată „Eticheta”, stabilește designul etichetei energetice aplicabile aspiratoarelor și enumeră informațiile pe care trebuie să le conțină aceasta.

B. Dreptul belgian

19. Articolul VI.97 punctul 2 din Wetboek economisch recht (Codul de drept economic, *Moniteur belge* din 30 decembrie 2013, p. 103506), care vizează transpunerea articolului 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2005/29, prevede că o practică comercială este considerată înșelătoare în cazul în care conține informații false și, în consecință, este mincinoasă sau, în orice alt fel, inclusiv prin prezentarea generală, induce sau poate induce în eroare consumatorul mediu în ceea ce privește principalele caracteristici ale produsului, precum rezultatele și caracteristicile esențiale ale testelor sau ale controalelor efectuate asupra acestuia, chiar dacă informațiile prezentate sunt corecte în fapt, și, în oricare dintre situații, această practică îl determină sau îl poate determina să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări.

20. Articolul VI.105 punctul 1 litera a) din acest cod interzice orice formă de publicitate a unei societăți care, indiferent de aspectele luate în considerare și în orice mod, incluzând prezentarea sau omiterea unor informații, induce în eroare sau poate induce în eroare persoana căreia îi este adresată sau pe care o afectează, în special în ceea ce privește caracteristicile bunurilor, precum rezultatele și caracteristicile esențiale ale testelor sau ale controalelor efectuate asupra bunurilor sau serviciilor.

21. În temeiul articolului VI.99 alineatul 1 din respectivul cod, care vizează transpunerea articolului 7 alineatul (1) din Directiva 2005/29, o practică comercială este considerată omisiune înșelătoare dacă, în contextul său faptic, ținând cont de toate caracteristicile și de toate circumstanțele, precum și de limitările specifice mijlocului de comunicare utilizat, aceasta omite o informație semnificativă de care consumatorul mediu are nevoie, în funcție de context, pentru a lua o decizie comercială în cunoștință de cauză și, în consecință, îl determină sau îl poate determina să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări.

III. Litigiul principal și întrebările preliminare

22. Dyson comercializează aspiratoare care funcționează fără sac de colectare a prafului. BSH comercializează, sub mărcile Siemens și Bosch, aspiratoare cu mod clasic de funcționare, care au sac de colectare a prafului.

23. Dyson a contestat etichetarea energetică a aspiratoarelor comercializate de BSH pentru motivele următoare. Această etichetare redă rezultatele unor teste de eficiență energetică care sunt efectuate cu un sac gol de colectare a prafului. Ori, conform celor susținute de Dyson, în condiții normale de utilizare, porii sacului se înfundă atunci când acesta se umple cu praf, consecința fiind că motorul trebuie să dezvolte o putere superioară pentru ca aspiratorul să mențină aceeași capacitate de aspirare. Prin urmare, Dyson consideră că etichetarea energetică a acestor aspiratoare induce consumatorul în eroare. Pe de altă parte, aspiratoarele comercializate de Dyson, care funcționează fără sac de colectare a prafului, nu ar fi afectate de această pierdere de eficiență energetică în condiții normale de utilizare.

24. Pentru aceste motive, la 20 octombrie 2015, Dyson a formulat o acțiune împotriva BSH în fața rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Antwerpen, Belgia), care cuprinde două părți.

25. Pe de o parte, Dyson consideră că comunicările cu caracter promoțional enumerate în continuare sunt incorecte și induc consumatorul în eroare cu privire la eficiența aspiratorului Siemens VSQ8POWER4 și a oricărui alt model BSH prezentând aceleași caracteristici tehnice (denumit în continuare „aspiratorul în cauză”). În această privință, BSH ar fi încălcat articolul VI.97 punctul 2 din Codul de drept economic și ar fi comis un act comercial neloial în sensul articolului VI.105 punctul 1 litera a) din acest cod.

26. Comunicările cu caracter promoțional vizate de această primă parte sunt următoarele:

- eticheta energetică indicând clasa A de eficiență energetică și de performanță de curățare pe covor;
- eticheta energetică verde indicând clasa A de eficiență energetică;
- eticheta pentru covoare indicând clasa A de performanță de curățare pe covor;
- eticheta AAAA aplicată pe cutia de ambalaj și chiar pe aspirator;
- eticheta AAAA portocalie aplicată pe cutia de ambalaj;
- eticheta ecologică aplicată pe cutia de ambalaj și
- mențiunea „filtru HEPA”.

27. Pe de altă parte, Dyson consideră că BSH induce consumatorul în eroare prin omisiune în sensul articolului VI.99 alineatul 1 din Codul de drept economic, întrucât omite să precizeze că aceste comunicări cu caracter promoțional au la bază rezultatele unor teste efectuate cu un sac gol de colectare a prafului.

28. Instanța de trimitere precizează că, la solicitarea BSH, VDE Prüf- und Zertifizierungsinstitut (Institutul pentru testare și certificare VDE) a efectuat mai multe teste la 15 ianuarie 2015, la 29 octombrie 2015 și la 2 noiembrie 2015, din care rezultă că aspiratorul Siemens VSQ8POWER4 se încadrează în clasa de eficiență energetică A. Instanța adaugă că, în consecință, susținerile Dyson vizând revendicarea eronată de către BSH a etichetelor A pentru acest aspirator nu pot fi acceptate.

29. Având în vedere rezultatele acestor teste, instanța de trimitere consideră că soluționarea litigiului principal ridică două probleme referitoare la, pe de o parte, eticheta energetică, a cărei utilizare este impusă prin Regulamentul nr. 665/2013, și, pe de altă parte, la celelalte etichete aplicate de BSH cu titlu complementar.

30. În privința etichetei energetice, problema care se pune este de a stabili dacă BSH induce consumatorul în eroare, în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29, prin faptul de a nu menționa că testele au fost efectuate cu un sac gol de colectare a prafului. Instanța de trimitere este în acord cu Dyson cu privire la faptul că astfel de teste nu permit să se compare eficiența energetică a aspiratoarelor care funcționează cu sau fără sac de colectare a prafului. Cu toate acestea, respectiva instanță arată că BSH a respectat cu scrupulozitate dispozițiile Regulamentului nr. 665/2013. Instanța se întreabă de altfel dacă adăugarea unei asemenea mențiuni ar fi compatibilă cu dispozițiile din acest regulament care definesc formatul și conținutul acestei etichete.

31. Instanța de trimitere constată de asemenea că BSH a folosit mai multe simboluri care nu sunt prevăzute de Regulamentul nr. 665/2013, printre care în special:

- eticheta verde cu mențiunea „Energy A”, care indică faptul că aspiratorul a obținut în ansamblu clasa A de eficiență energetică;
- eticheta portocalie cu mențiunea „AAAA Best rated: A in all classes”, indicând că aspiratorul a atins clasa A de performanță de curățare atât pe covor, cât și pe pardoseală tare, de eficiență energetică și de emisii de praf;
- eticheta neagră reprezentând un covor, cu mențiunea „class A Performance”, indicând că aspiratorul a obținut clasa A în ceea ce privește nivelul de absorbție a prafului de pe covor.

32. Or, această instanță constată că aceste etichete reproduc informații furnizate de eticheta ecologică. În consecință, instanța își pune problema dacă utilizarea acestor etichete este compatibilă cu acest regulament, având în vedere riscul să inducă în eroare sau să creeze confuzie în rândul consumatorilor cu privire la consumul de energie.

33. În aceste circumstanțe, rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Antwerpen) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Respectarea strictă a [Regulamentului nr. 665/2013] fără completarea [etichetei energetice] astfel cum este definită în anexa II la acest regulament cu informații privind condițiile de testare care au condus la încadrarea într-o clasă de eficiență energetică conform anexei I [la respectivul regulament] poate fi considerată omisiune înșelătoare în sensul articolului 7 din [Directiva 2005/29]?
- 2) [Regulamentul nr. 665/2013] se opune completării [etichetei energetice] cu alte simboluri care comunică aceleași informații?”

IV. Procedura în fața Curții

34. Cererea de decizie preliminară a fost înregistrată la grefa Curții la 7 decembrie 2016.

35. S-au depus observații scrise de către Dyson, BSH, guvernele belgian, german și italian, precum și de către Comisie.

36. La ședința din 26 octombrie 2017, s-au înfățișat pentru a formula observații orale Dyson, BSH, guvernul belgian și Comisia.

V. Analiză

37. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă utilizarea etichetei energetice în conformitate cu Regulamentul nr. 665/2013, fără precizarea condițiilor de desfășurare a testelor care au condus la acordarea clasei energetice a aspiratorului, poate reprezenta o omisiune înșelătoare în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29.

38. În opinia noastră, această primă întrebare cuprinde două părți distincte. Într-o primă etapă, este necesar să se stabilească dacă Regulamentul nr. 665/2013 se opune ca informațiile care figurează pe eticheta energetică să fie detaliate, pe această etichetă sau pe o etichetă suplimentară, cu scopul de a menționa condițiile în care au fost efectuate testele. Numai în a doua etapă, ținând cont de interpretarea acestui regulament, va trebui să se analizeze dacă utilizarea etichetei energetice poate constitui o omisiune înșelătoare în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29.

39. Pe de altă parte, a doua întrebare formulată vizează să se stabilească dacă Regulamentul nr. 665/2013 se opune posibilității utilizării unor etichete suplimentare, alături de eticheta energetică, care să reproducă informațiile ce figurează pe aceasta din urmă. În opinia noastră, această a doua întrebare și prima parte a primei întrebări pot face obiectul unei analize comune, dat fiind că amândouă vizează interpretarea acestui regulament.

40. Văzând cele de mai sus, continuarea expunerii noastre va fi structurată în două părți dedicate interpretării Regulamentului nr. 665/2013 și a Directivei 2005/29.

A. Cu privire la interpretarea Regulamentului nr. 665/2013

41. Prin intermediul primei părți a primei întrebări și prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Regulamentul nr. 665/2013 trebuie interpretat în sensul că se opune, pe de o parte, ca conținutul sau formatul etichetei energetice să fie modificat, iar pe de altă parte, ca această etichetă să fie însoțită de etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe aceasta, în special în vederea menționării condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului.

42. Vom examina aceste două problematice în mod separat în continuarea expunerii noastre.

43. Înainte de a iniția această analiză, subliniem că regimul privind etichetarea energetică a produselor, în pofida vechimii sale⁵, face obiectul unei jurisprudențe relativ reduse la nivelul instanțelor Uniunii⁶. În opinia noastră, nici această jurisprudență, nici cea referitoare la regimul privind performanța energetică a clădirilor⁷ nu cuprind elemente relevante pentru a se răspunde la întrebările adresate în cadrul prezentei cauze.

44. În ceea ce privește, în special, acțiunea în anulare introdusă de Dyson împotriva Regulamentului nr. 665/2013, amintim că, în temeiul unei jurisprudențe constante, actele instituțiilor Uniunii beneficiază, în principiu, de o prezumție de legalitate și produc, prin urmare, efecte juridice atât timp cât nu au fost revocate, anulate în cadrul unei acțiuni în anulare sau declarate ca fiind nevalide în urma unei trimiteri preliminare sau a unei excepții de nelegalitate⁸. Ori, în cadrul prezentei cauze, Curtea nu este investită să se pronunțe cu privire la valabilitatea acestui regulament, ci să aprecieze dacă respectivul regulament și/sau Directiva 2005/29 se opun utilizării etichetei energetice și/sau a etichetelor suplimentare în împrejurările cauzei principale. Întrucât acțiunea în anulare formulată de Dyson este pendinte pe rolul Tribunalului⁹, Curtea trebuie, în cadrul prezentei cauze, să plece de la premisa că Regulamentul nr. 665/2013 este valid.

1. Cu privire la interdicția de modificare a conținutului sau a formatului etichetei energetice

45. Pentru a răspunde la prima întrebare adresată, este necesar să se analizeze dacă este permis ca fabricanții și distribuitorii de aspiratoare să modifice conținutul sau formatul etichetei energetice, în special în vederea menționării condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului. În contextul litigiului principal, existența unei asemenea marje de manevră ar putea implica posibilitatea pentru BSH de a preciza, chiar pe această etichetă, dacă informațiile menționate pe aceasta redau rezultatele unor teste efectuate cu un sac gol de colectare a prafului, conform dorinței exprimate de Dyson.

46. Avem totuși convingerea că acest regulament nu oferă nicio marjă de manevră fabricanților și distribuitorilor în ceea ce privește formatul și conținutul etichetei energetice.

47. Cum se precizează și în titlul său, Regulamentul nr. 665/2013 completează Directiva 2010/30 în ceea ce privește etichetarea energetică a aspiratoarelor. În temeiul articolului 4 litera (a) din acest regulament, distribuitorii trebuie să se asigure că fiecare model de aspirator poartă, „afișată pe partea exterioară a aparatului sau agățată de acesta”, eticheta energetică pusă la dispoziție de furnizori în conformitate cu anexa II la respectivul regulament.

5 Regimul de bază a fost inițial stabilit prin Directiva 79/530/CEE a Consiliului din 14 mai 1979 privind indicarea pe etichetă a consumului energetic al aparatelor electrocasnice (JO 1979, L 145, p. 1), înlocuită succesiv de Directiva 92/75/CEE a Consiliului din 22 septembrie 1992 privind indicarea, prin etichetare și informații standard despre produs, a consumului de energie și de alte resurse la aparatele de uz casnic (JO 1992, L 297, p. 16, Ediție specială, 13/vol. 11, p. 146), de Directiva 2010/30 și de Regulamentul (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2017 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică și de abrogare a Directivei 2010/30/UE (JO 2017, L 198, p. 1).

6 Hotărârea din 12 februarie 1998, Comisia/Italia (C-139/97, EU:C:1998:58), Hotărârea din 12 decembrie 2002, Comisia/Consiliul (C-281/01, EU:C:2002:761), Hotărârea din 18 noiembrie 2004, Comisia/Luxemburg (C-79/04, nepublicată, EU:C:2004:736), Hotărârea din 3 aprilie 2014, Rätzke (C-319/13, EU:C:2014:210), Hotărârea din 11 noiembrie 2015, Dyson/Comisia (T-544/13, EU:T:2015:836), precum și Hotărârea din 11 mai 2017, Dyson/Comisia (C-44/16 P, EU:C:2017:357).

7 Acest regim a fost stabilit prin Directiva 2002/91/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2002 privind performanța energetică a clădirilor (JO 2003, L 1, p. 65, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 44), înlocuită de Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor (JO 2010, L 153, p. 13). A se vedea Hotărârea din 17 ianuarie 2008, Comisia/Grecia (C-342/07, nepublicată, EU:C:2008:25), Hotărârea din 29 octombrie 2009, Comisia/Luxemburg (C-22/09, nepublicată, EU:C:2009:684), Hotărârea din 13 iunie 2013, Comisia/Italia (C-345/12, nepublicată, EU:C:2013:396), Hotărârea din 16 ianuarie 2014, Comisia/Spania (C-67/12, EU:C:2014:5), precum și Hotărârea din 2 martie 2017, Comisia/Grecia (C-160/16, nepublicată, EU:C:2017:161).

8 Hotărârea din 6 octombrie 2015, Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, punctul 52 și jurisprudența citată).

9 După anularea Hotărârii Tribunalului din 11 noiembrie 2015, Dyson/Comisia (T-544/13, EU:T:2015:836), Curtea a trimis cauza acestuia spre rejudecare. A se vedea Hotărârea din 11 mai 2017, Dyson/Comisia (C-44/16 P, EU:C:2017:357).

48. Anexa II la Regulamentul nr. 665/2013 cuprinde trei secțiuni denumite, respectiv, „Eticheta 1”, „Eticheta 2” și „Designul etichetei”. Secțiunea „Eticheta 2” nu este relevantă în contextul litigiului principal, această secțiune nefiind aplicabilă decât începând cu data de 1 septembrie 2017 în temeiul articolului 3 alineatul (2) din acest regulament¹⁰.

49. Pe de altă parte, fiecare din aceste trei secțiuni este împărțită în trei subsecțiuni, consacrate „aspiratoare[lor] de uz general”, „aspiratoare[lor] pentru pardoseli tari” și respectiv „aspiratoare[lor] pentru covoare”. În lipsa unor precizări cu privire la clasificarea modelului din litigiul principal, este necesar să ne raportăm la punctele 1.1 și 3.1 ale acestei anexe, consacrate „aspiratoare[lor] de uz general”. În orice caz, subliniem că diferențele minore dintre aceste subsecțiuni sunt irelevante pentru soluționarea prezentei cauze¹¹.

50. Punctul 1.1 din anexa II la Regulamentul nr. 665/2013 enumeră informațiile pe care trebuie să le cuprindă eticheta energetică, și anume denumirea furnizorului sau marca comercială, identificatorul de model, clasa de eficiență energetică, consumul anual mediu de energie, clasa de emisii de praf, clasa de performanță de curățare, clasa de performanță de curățare a pardoselilor tari și nivelul de putere acustică.

51. În plus, se precizează că designul etichetei energetice trebuie să fie conform cu punctul 3.1 din această anexă¹². Acest punct stabilește, în mod precis și detaliat, designul etichetei energetice ce trebuie furnizată de furnizori și afișată de distribuitorii de aspiratoare. Acest punct definește în special dimensiunile minime ale acestei etichete și ale elementelor sale, precum și culorile și fonturile care trebuie utilizate pentru fiecare dintre aceste elemente.

52. În opinia noastră, din cele ce precedă rezultă că furnizorii și distribuitorii de aspiratoare nu dispun de nicio marjă de apreciere cu privire la utilizarea și la stabilirea etichetei energetice. Pe de o parte, utilizarea sa este obligatorie. Pe de altă parte, această etichetă trebuie să respecte ansamblul de caracteristici din anexa II la acest regulament, în ceea ce privește atât formatul său, cât și informațiile care trebuie să figureze pe ea. Singurele două concesii, în această privință, constau în posibilitatea de a utiliza, în mod suplimentar, o copie a etichetei ecologice atribuite în temeiul Regulamentului (CE) nr. 66/2010¹³ (punctul 1.1 al acestei anexe)¹⁴ și în utilizarea unei etichete energetice mai mari decât dimensiunile minime cerute (punctul 1.3 al respectivei anexe).

53. Cu alte cuvinte, prin adoptarea Regulamentului nr. 665/2013, legiuitorul Uniunii a efectuat în mod voit o alegere cu privire la informațiile – în număr necesar limitat – care trebuie comunicate consumatorilor prin intermediul etichetei energetice, printre care nu figurează metodologia utilizată pentru măsurarea performanței energetice a aspiratoarelor.

54. Rezultă din cele de mai sus că Regulamentul nr. 665/2013 trebuie interpretat în sensul că se opune ca conținutul sau formatul etichetei energetice să fie modificat, în special în vederea precizării condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului.

10 Acțiunea principală a fost introdusă de Dyson la 20 octombrie 2015. A se vedea punctul 24 din prezentele concluzii.

11 Eticheta energetică pentru „aspiratoarele de uz general” trebuie să cuprindă atât clasa de performanță de curățare, cât și clasa de performanță de curățare a pardoselilor tari (punctul 1.1, VI și VII). Eticheta energetică pentru „aspiratoarele pentru soluri tari” trebuie să cuprindă clasa de performanță de curățare a pardoselilor tari și un semn de excludere în locul clasei de performanță de curățare (punctul 1.2, VI și VII). Invers, eticheta energetică pentru „aspiratoarele pentru covoare” trebuie să cuprindă clasa de performanță de curățare și un semn de excludere în locul clasei de performanță de curățare a pardoselilor tari (punctul 1.3, VI și VII). A se vedea inclusiv punctele 3.2 și 3.3 care detaliază formatul acestor semne de excludere.

12 Semnalăm că trimiterile la designurile stabilite în secțiunea 3 a anexei II la Regulamentul nr. 665/2013, din cadrul secțiunilor 1 și 2 ale acestei anexe, au trebuit să facă obiectul unei rectificări (JO 2017, L 59, p. 40), întrucât făceau trimitere în mod eronat la secțiunea 4 – inexistentă – a respectivei anexe.

13 Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta UE ecologică (JO 2010, L 27, p. 1).

14 A se vedea punctul 64 din prezentele concluzii.

55. Mai este de analizat dacă o astfel de informație ar putea fi furnizată pe o etichetă suplimentară care însoțește eticheta energetică.

2. *Cu privire la interdicția utilizării etichetelor suplimentare care reproduc sau detaliază informații care figurează pe eticheta energetică*

56. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă Regulamentul nr. 665/2013 trebuie interpretat în sensul că se opune ca eticheta energetică să fie însoțită de etichete suplimentare, care reproduc informațiile ce figurează pe aceasta. În împrejurările din cauza principală, această întrebare vizează mai multe simboluri utilizate de BSH, deși nu sunt prevăzute de acest regulament, și anume o etichetă verde purtând inscripția „Energy A”, o etichetă portocalie purtând inscripția „AAAA Best rated: A in all classes” și o etichetă neagră reprezentând un covor cu mențiunea „class A Performance”¹⁵.

57. Pe de altă parte, este de asemenea necesar, pentru a se răspunde la prima întrebare¹⁶, să se stabilească dacă respectivul regulament se opune ca eticheta energetică să fie însoțită de o etichetă suplimentară care precizează că informațiile menționate redau rezultatele unor teste efectuate cu un sac gol de colectare a prafului, conform dorinței exprimate de Dyson. Obiectul unei astfel de etichete suplimentare ar fi nu acela de a *reproduce* informații care figurează pe eticheta energetică, ci de a *detalia* aceste informații.

58. În opinia noastră, aceste două problematici primesc un răspuns comun, și anume că Regulamentul nr. 665/2013 coroborat cu Directiva 2010/30 trebuie să fie interpretat în sensul că se opune utilizării unor etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe eticheta energetică.

59. Această interpretare decurge, în primul rând, din însuși obiectivul regimului instituit prin această directivă, astfel cum rezultă din articolul 1 alineatul (1) din aceasta, și anume *uniformizarea* informației comunicate utilizatorilor finali în ceea ce privește consumul de energie și de alte resurse esențiale, pentru a permite compararea cu ușurință a produselor vizate¹⁷. Or, să se permită fabricanților sau distribuitorilor să utilizeze etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe eticheta energetică ar pune sub semnul întrebării această uniformizare¹⁸.

60. Și aceasta cu atât mai mult cu cât a autoriza utilizarea unor astfel de etichete ar prezenta riscul de a provoca o întrecere între furnizorii de aspiratoare, care ar putea să își încarce modelele de etichete suplimentare multiple și variate, ceea ce ar neutraliza opera de uniformizare a informației realizată prin Directiva 2010/30 și prin Regulamentul nr. 665/2013.

61. În al doilea rând, această interpretare decurge în același timp din articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2010/30, care obligă statele membre să interzică afișarea altor etichete neconforme cu această directivă sau cu actele delegate dacă există probabilitatea inducerii în eroare a utilizatorilor finali sau a creării unei confuzii în rândul acestora în ceea ce privește consumul de energie.

¹⁵ A se vedea punctele 31 și 32 din prezentele concluzii.

¹⁶ Astfel, interdicția de utilizare a unor asemenea etichete suplimentare va conduce în mod necesar la existența unui „conflict” în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29. A se vedea punctele 90 și 93 din prezentele concluzii.

¹⁷ A se vedea și considerentele (5) și (8) ale Directivei 2010/30.

¹⁸ A se vedea și considerentul (5) al Regulamentului nr. 665/2013.

62. Or, tocmai acesta ar fi cazul etichetelor care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe eticheta energetică. Astfel, prezența eventuală a unor asemenea etichete suplimentare ar risca, în opinia noastră, să creeze confuzie în percepția utilizatorului final cu privire la performanțele energetice respective ale aspiratoarelor care sunt prevăzute cu acestea și ale aspiratoarelor care nu sunt prevăzute cu aceste etichete.

63. Cu titlu exemplificativ, utilizarea de către BSH a unei etichete portocalii purtând inscripția „AAAA Best rated: A in all classes” în împrejurările din cauza principală¹⁹ riscă să determine utilizatorii finali să creadă că modelul vizat este mai performant decât un model lipsit de această etichetă suplimentară. În același mod, o etichetă suplimentară care precizează condițiile în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică, a cărei utilizare ar fi impusă BSH în temeiul articolului 7 din Directiva 2005/29, ar putea determina utilizatorii finali să creadă că modelul vizat este mai puțin performant decât un model care este lipsit de etichetă suplimentară.

64. În al treilea rând, găsim de asemenea confirmarea acestei interpretări în anexa II la Regulamentul nr. 665/2013. Astfel, singura concesie de la obligația de a utiliza eticheta energetică se găsește la punctul 1.1 al acestei anexe potrivit căruia, prin derogare, poate fi adăugată o copie a etichetei ecologice atribuite în temeiul Regulamentului nr. 66/2010. Deducem de aici, *a contrario*, că acest regulament se opune utilizării oricărei *alte* etichete suplimentare ce reproduce sau detaliază informațiile care figurează pe eticheta energetică²⁰.

65. Precizăm că interpretarea pe care o propunem vizează exclusiv informațiile referitoare la domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 665/2013. Evident, acest regulament nu se opune comunicării de informații care nu fac parte din domeniul său de aplicare cum sunt, de exemplu, prețul de vânzare, locul de fabricație sau durata garanției. În schimb, regulamentul se opune, în opinia noastră, adăugării de etichete care reproduc sau detaliază informații care figurează pe eticheta energetică, cum sunt o etichetă care menționează condițiile în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică.

66. Adăugăm, pentru exhaustivitate, că abordarea dezvoltată mai sus nu înseamnă că testele efectuate în vederea etichetării uniforme prevăzute de Regulamentul nr. 665/2013 redau condițiile normale de utilizare a aspiratoarelor, indiferent dacă acestea funcționează cu sau fără sac de colectare a prafului. Subliniem, în această privință, că orice efort de standardizare, precum cel realizat în vederea acestei etichetări, implică în mod necesar o simplificare a realității, astfel cum a susținut în esență BSH²¹. Dacă această simplificare este contrară unor norme de drept al Uniunii de rang superior, este posibilă contestarea validității acestora în fața instanțelor Uniunii, după modelul acțiunii în anulare formulate de Dyson împotriva acestui regulament²².

67. În schimb, existența unei asemenea simplificări nu poate în niciun caz să repună în discuție uniformizarea etichetării energetice realizate prin Directiva 2010/30, precum și, în ceea ce privește aspiratoarele, prin Regulamentul nr. 665/2013, permițând întreprinderilor vizate să modifice formatul etichetei energetice sau să utilizeze etichete suplimentare care reproduc sau detaliază aceste informații.

19 A se vedea punctul 31 din prezentele concluzii.

20 În circumstanțele din litigiul principal, BSH a aplicat eticheta ecologică pe cutia de ambalaj: a se vedea punctul 26 din prezentele concluzii.

21 În această privință, instanța de trimitere pare să considere cert faptul că testele realizate cu saci goi nu permit constatarea pierderii în performanță suferite de aspiratoarele care funcționează cu sac, precum cele comercializate de BSH, atunci când sacul se umple cu praf. A se vedea punctul 30 din prezentele concluzii. Cu toate acestea, BSH a susținut că nici testele efectuate pe aspiratoare care funcționează fără sac, precum sunt cele comercializate de Dyson, nu permit constatarea pierderii în performanță a acestor aspiratoare atunci când se umplu cu praf.

22 A se vedea Hotărârea din 11 mai 2017, Dyson/Comisia (C-44/16 P, EU:C:2017:357), prin care a fost anulată Hotărârea din 11 noiembrie 2015, Dyson/Comisia (T-544/13, EU:T:2015:836).

68. Pentru aceste motive, propunem Curții să răspundă după cum urmează celei de a doua întrebări adresate. Regulamentul nr. 665/2013 coroborat cu Directiva 2010/30 trebuie interpretat în sensul că se opune, pe de o parte, ca conținutul sau formatul etichetei energetice să fie modificat, iar pe de altă parte, ca această etichetă să fie însoțită de etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe ea, în special în vederea menționării condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului.

69. Ne rămâne acum să examinăm, în cadrul răspunsului la prima întrebare, dacă dispozițiile Directivei 2005/29 ar putea fundamenta o obligație de a specifica faptul că informațiile care figurează pe eticheta energetică redau rezultatele unor teste efectuate cu un sac gol de colectare a prafului.

B. Cu privire la interpretarea Directivei 2005/29

70. Prima întrebare formulată de instanța de trimitere urmărește să se determine dacă utilizarea etichetei energetice în conformitate cu Regulamentul nr. 665/2013, fără precizarea condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului, poate reprezenta o omisiune înșelătoare în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29.

71. În opinia noastră, dacă utilizarea acestei etichete constituie „o practică comercială” în sensul articolului 2 litera (d) din această Directivă 2005/29 (secțiunea 1), articolul 3 alineatul (4) din respectiva directivă trebuie interpretat în sensul că aceasta nu se aplică aspectelor specifice ale practicilor comerciale neloiale reglementate prin Regulamentul nr. 665/2013 atât timp cât acesta nu lasă nicio marjă de manevră comercianților vizați (secțiunea 2). Cu titlu subsidiar, consider că nu constituie o omisiune înșelătoare, în sensul articolului 7 din aceeași directivă, lipsa unei mențiuni privind condițiile în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului, dat fiind că comunicarea acestei informații nu este impusă de acest regulament (secțiunea 3).

1. Cu privire la prezența unei „practici comerciale” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29

72. BSH a făcut un argument din lipsa unei marje de manevră cu privire la utilizarea și la stabilirea etichetei energetice, la care ne-am referit în secțiunea precedentă, pentru a susține că utilizarea acestei etichete nu constituie o „practică comercială” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29. Prin urmare, această directivă nu s-ar aplica în contextul litigiului principal.

73. Conform acestui raționament, expresia „efectuată de un comerciant”, utilizată în textul acestei dispoziții, ar presupune existența unei marje de manevră care poate fi exploatată de un comerciant pentru influențarea consumatorului. În plus, utilizarea acestei etichete nu ar fi „în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs consumatorilor” în sensul respectivei dispoziții, ci ar rezulta dintr-o obligație de informare impusă comerciantului, inclusiv atunci când informațiile preluate pe etichetă sunt nefavorabile intereselor sale din cauza rezultatelor slabe obținute de aspirator.

74. Nu suntem convinși de acest raționament.

75. Amintim că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, Directiva 2005/29 se caracterizează printr-un „domeniu de aplicare material deosebit de amplu”, extins la orice practică comercială care prezintă o legătură directă cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs consumatorilor²³.

76. În lumina acestei jurisprudențe, considerăm că poziția adoptată de BSH are neajunsul că este prea formală. Astfel, comunicarea unor informații privind, în special, eficiența energetică și performanța de curățare²⁴ ale unui aspirator expus în vederea vânzării sale către consumatori constituie, incontestabil, o „comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu [...], vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29.

77. Rezultă din chiar termenii acestei dispoziții că noțiunea „comunicare comercială” este mai extinsă decât noțiunea „publicitate”. În consecință, nu vedem niciun motiv pentru a exclude că o asemenea comunicare ar putea include informații nefavorabile intereselor comerciantului, contrar celor pretinse de BSH²⁵. În plus, este irelevant că această comunicare a fost declarată obligatorie prin Regulamentul nr. 665/2013. Astfel, dacă autorul unei practici comerciale trebuie să fie, prin definiție, un comerciant, împrejurarea că acesta a acționat spontan sau în vederea conformării cu legislația Uniunii este irelevantă.

78. Deducem din cele de mai sus că, spre deosebire de cele susținute de BSH, utilizarea etichetei energetice constituie o „practică comercială” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29.

79. Adăugăm că argumentul invocat de BSH ridică, în esență, problema corelării Regulamentului nr. 665/2013 și a Directivei 2005/29. În opinia noastră, această problemă trebuie abordată prin interpretarea articolului 3 alineatul (4) din această directivă, al cărui obiect este tocmai reglementarea conflictelor dintre respectiva directivă și normele Uniunii care reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale nelioale.

2. Cu privire la prezența unui „conflict” în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29

80. În conformitate cu regula supremației prevăzută la articolul 3 alineatul (4), celelalte norme ale Uniunii care reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale nelioale prevalează „în caz de conflict” față de dispozițiile Directivei 2005/29.

23 Curtea a inclus în acest domeniu de aplicare material „deosebit de amplu” ofertele comune (Hotărârea din 23 aprilie 2009, VTB-VAB și Galatea, C-261/07 și C-299/07, EU:C:2009:244, punctul 49 și următoarele), campaniile promoționale asociind participarea gratuită la o loterie cu achiziționarea de bunuri sau de servicii (Hotărârea din 14 ianuarie 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, punctul 36 și următoarele, precum și Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Mediaprint Zeitung- und Zeitschriftenverlag, C-540/08, EU:C:2010:660, punctul 17 și următoarele), indicarea într-un contract de credit a unei dobânzi anuale efective globale inferioare celei reale (Hotărârea din 15 martie 2012, Pereničová și Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, punctul 38 și următoarele), publicarea unei informații privind lichidarea finală a produselor dintr-un magazin (Hotărârea din 17 ianuarie 2013, Köck, C-206/11, EU:C:2013:14, punctul 26 și următoarele), publicarea unei informații privind exclusivitatea deținută de o agenție de turism (Hotărârea din 19 septembrie 2013, CHS Tour Services, C-435/11, EU:C:2013:574, punctul 27 și următoarele), o reclamă pentru medicamente (Hotărârea din 16 iulie 2015, Abcur, C-544/13 și C-545/13, EU:C:2015:481, punctul 74 și următoarele), o reclamă pentru servicii de îngrijire orală și stomatologică (Hotărârea din 4 mai 2017, Vanderborght, C-339/15, EU:C:2017:335, punctul 23 și următoarele), precum și activitățile de recuperare a creanțelor (Hotărârea din 20 iulie 2017, Gelvora, C-357/16, EU:C:2017:573, punctul 19 și următoarele). În schimb, Curtea a exclus publicarea unor articole de presă fără caracter publicitar (Hotărârea din 17 octombrie 2013, RLVs, C-391/12, EU:C:2013:669, punctul 37 și următoarele).

24 A se vedea punctul 50 din prezentele concluzii.

25 Adăugăm că decizia unui comerciant de a nu comunica anumite informații referitoare la un produs oferit spre vânzare consumatorilor poate de asemenea constitui o practică comercială în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29.

81. Interpretarea acestei dispoziții are o importanță strategică considerabilă. Astfel, această directivă are vocația de a se aplica oricărei practici comerciale neloiiale indiferent de sectorul de activitate vizat, pentru a garanta un nivel ridicat de protecție a consumatorilor²⁶. Conform termenilor utilizați de Comisie într-o comunicare datând din 14 martie 2013, „Directiva [2005/29] prevede un nivel ridicat de protecție a consumatorilor din toate sectoarele. Directiva operează ca plasă de siguranță în cazurile în care reglementarea UE specifică fiecărui sector este lacunară”²⁷.

82. Or, fiecare situație în care Directiva 2005/29 este declarată inaplicabilă în temeiul articolului 3 alineatul (4) conține riscul deschiderii unei falii în plasa de siguranță stabilită de această directivă atunci când celelalte norme ale Uniunii – cele care prevalează – nu garantează un nivel de protecție la fel de ridicat pentru consumatori.

83. Acest risc pare să impună o abordare strictă, chiar prudentă, în interpretarea acestei dispoziții.

84. În opinia noastră, având în vedere cerința unei interpretări stricte, din textul acestei dispoziții urmează a se deduce că inaplicabilitatea Directivei 2005/29 este supusă îndeplinirii cumulative a două condiții. Prima condiție ține de existența „alt[or] norme [ale Uniunii] care reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale neloiiale”. A doua condiție vizează prezența unui „conflict” între aceste alte norme și dispozițiile acestei directive²⁸.

85. În plus, dacă aceste două condiții sunt îndeplinite, inaplicabilitatea respectivei directive se va limita numai la aspectele specifice ale practicilor comerciale neloiiale reglementate prin aceste alte norme, conform textului articolului 3 alineatul (4) din această directivă. Astfel, în împrejurările din cauza principală, respectiva directivă, în special articolele 6 și 7, rămân pe deplin aplicabile tuturor aspectelor nereglementate de Regulamentul nr. 665/2013²⁹, chiar și în caz de conflict cu acest regulament.

86. În cadrul prezentei cauze, este necesar a se verifica, în primul rând, dacă Regulamentul nr. 665/2013 reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale neloiiale.

87. În această privință, vom evidenția că primul obiectiv al etichetării uniforme prevăzut în Directiva 2010/30, pe care este întemeiat acest regulament, constă nu în protecția consumatorilor împotriva unor astfel de practici, ci în protecția mediului înconjurător prin reducerea consumului de energie și de alte resurse esențiale în cadrul Uniunii³⁰.

88. Totuși, mijlocul instituit de această directivă pentru atingerea acestui obiectiv constă într-o obligație de informare a consumatorilor prin intermediul unei etichete uniforme, conform articolului 1, articolului 4 litera (a), articolului 5 litera (a) și articolului 6 din această directivă. În ceea ce privește aspiratoarele, formatul și conținutul etichetei energetice sunt definite în mod strict în anexa II la Regulamentul nr. 665/2013³¹.

26 A se vedea în această privință obiectivul definit la articolul 1 din Directiva 2005/29, definițiile deosebit de cuprinzătoare prevăzute la articolul 2 literele (a)-(d) din această directivă, precum și domeniul de aplicare astfel cum rezultă din articolul 3 alineatul (1) din respectiva directivă.

27 Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European privind aplicarea directivei privind practicile comerciale neloiiale, COM(2013) 138 final.

28 Subliniem că aceste două condiții au fost expres identificate de Curte în Hotărârea din 16 iulie 2015, *Abcur* (C-544/13 și C-545/13, EU:C:2015:481, punctele 79-81). În schimb, Curtea nu a verificat în mod explicit existența unui conflict în Hotărârea din 7 iulie 2016, *Citroën Commerce* (C-476/14, EU:C:2016:527, punctele 42-46). Pentru motive de securitate juridică, considerăm că este preferabil să examinăm separat și expres cele două condiții.

29 A se vedea punctul 65 din prezentele concluzii.

30 A se vedea și considerentele (5) și (8) ale Directivei 2010/30.

31 A se vedea punctele 47-52 din prezentele concluzii.

89. Or, după cum am precizat anterior, utilizarea etichetei energetice constituie o „practică comercială” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29³². În consecință, prin obligarea furnizorilor și a distribuitorilor să utilizeze o etichetă care prezintă în mod uniform informațiile privind, în special, eficiența energetică a aspiratoarelor, acest regulament reglementează aspecte specifice ale practicilor comerciale nelioiale în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29, chiar dacă nu acesta este obiectul său primar.

90. În al doilea rând, trebuie să verificăm de asemenea existența unui „conflict” între dispozițiile Regulamentului nr. 665/2013 și cele ale Directivei 2005/29. În opinia noastră și având în vedere abordarea strictă pe care este necesar să o adoptăm în interpretarea articolului 3 alineatul (4) din această directivă³³, această condiție impune să se aprecieze dacă obligațiile rezultând din aceste instrumente sunt ireconciliabile în privința comercianților vizați sau, cu alte cuvinte, dacă aceste obligații nu pot fi îndeplinite concomitent. În consecință, considerăm că o simplă „suprapunere” între domeniul de aplicare al respectivei directive și cel al altor norme de drept al Uniunii nu poate fi suficientă pentru a exclude aplicabilitatea aceleiași directive aspectelor practicilor comerciale nelioiale reglementate prin aceste norme³⁴.

91. Acestea fiind clarificate, existența unui astfel de conflict trebuie în mod necesar constatată atunci când „alte norme ale Uniunii” nu lasă nicio marjă de manevră comercianților vizați. Într-o asemenea situație, astfel, orice obligație suplimentară care ar putea decurge din dispozițiile Directivei 2005/29 ar fi în mod necesar în conflict cu obligațiile prevăzute de aceste alte norme.

92. Or, în contextul prezentei cauze, am expus motivele pentru care considerăm că Regulamentul nr. 665/2013 nu lasă nicio marjă de manevră producătorilor și distribuitorilor cu privire la utilizarea etichetei energetice sau a etichetelor suplimentare³⁵. Să presupunem, ipotetic, că lipsa unei precizări cu privire la condițiile de efectuare a testelor reprezintă o omisiune înșelătoare în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29, astfel cum susține Dyson. În această ipoteză, ar trebui constatată în mod necesar existența unui conflict în sensul articolului 3 alineatul (4) din această directivă, dat fiind că Regulamentul nr. 665/2013 nu permite adăugarea unei asemenea mențiuni fie pe eticheta energetică, fie pe o etichetă suplimentară.

93. În consecință și fără a fi necesară verificarea existenței unei omisiuni înșelătoare în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29, este necesar să interpretăm articolul 3 alineatul (4) din această directivă în sensul că aceasta nu este aplicabilă aspectelor specifice ale practicilor comerciale nelioiale reglementate de normele Uniunii care nu lasă nicio marjă de manevră comercianților vizați, precum obligația de a utiliza eticheta energetică și interdicția utilizării unor etichete suplimentare care reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe aceasta.

32 A se vedea punctele 75-78 din prezentele concluzii.

33 A se vedea punctele 81-84 din prezentele concluzii.

34 Această cerință a unui „conflict” trebuie, mai ales, să fie separată de jurisprudența constantă, potrivit căreia orice măsură adoptată la nivel național într-un domeniu care a făcut obiectul unei armonizări exhaustive la nivelul Uniunii Europene trebuie să fie analizată din perspectiva dispozițiilor acestei măsuri de armonizare, iar nu din perspectiva acelora ale dreptului primar. În această ipoteză, o simplă „suprapunere” este suficientă pentru a exclude aplicabilitatea dispozițiilor dreptului primar. A se vedea în special Hotărârea din 5 octombrie 1977, Tedeschi (5/77, EU:C:1977:144, punctele 33-35), Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Visnapuu (C-198/14, EU:C:2015:751, punctul 40), precum și Hotărârea din 7 septembrie 2017, Egiom și Enka (C-6/16, EU:C:2017:641, punctul 15). Această jurisprudență este însă irelevantă din perspectiva interpretării articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29. Pe de o parte, aplicabilitatea jurisprudenței citate anterior este limitată la un caz specific, și anume cel al dispozițiilor dreptului primar al căror domeniu de aplicare este precizat prin instrumentul de drept derivat. Pe de altă parte, textul dispoziției sus-menționate impune prezența unui „conflict”, iar nu a unei simple suprapuneri.

35 A se vedea punctele 54-68 din prezentele concluzii.

94. Pentru exhaustivitate, dorim să mai examinăm un argument evocat în cadrul ședinței de audiere a pledoariilor, conform căruia articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29 trebuie interpretat în sensul că nu vizează conflictele dintre această directivă și un act fără caracter legislativ, cum este Regulamentul nr. 665/2013. Nu suntem convingși de acest argument. Această dispoziție vizează, astfel, toate „celelalte norme” de drept al Uniunii, fără restricție în raport cu tipul actului care cuprinde aceste norme. Dacă aceasta ar fi fost intenția legiuitorului Uniunii, i-ar fi fost ușor să menționeze că aceste alte norme trebuiau să fie „legislative”, inspirându-se din textul articolului 290 TFUE³⁶.

3. Cu privire la lipsa unei „omisiuni înșelătoare” în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29

95. Cu titlu subsidiar, în cazul în care Curtea ar aprecia că Directiva 2005/29 este aplicabilă aspectelor practicilor comerciale reglementate de Regulamentul nr. 665/2013, considerăm că nu constituie o omisiune înșelătoare, în sensul articolului 7 din aceeași directivă, lipsa unei mențiuni privind condițiile în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului, dat fiind că comunicarea acestei informații nu este impusă de acest regulament.

96. Astfel, o omisiune nu poate fi înșelătoare, în sensul acestei dispoziții, decât dacă privește o informație „semnificativă” de care consumatorul are nevoie în contextul respectiv pentru a lua o decizie comercială în cunoștință de cauză.

97. În aplicarea articolului 7 alineatul (5) din Directiva 2005/29, informațiile a căror prezență este impusă prin Regulamentul nr. 665/2013, și anume cele care figurează pe eticheta energetică, trebuie să fie considerate „semnificative”. Problema care se pune în această etapă nu este rezolvată totuși de articolul 7 alineatul (5) din această directivă, de vreme ce privește o informație a cărei prezență *nu este impusă* prin acest regulament, și anume mențiunea privind condițiile în care au fost efectuate testele de performanță energetică.

98. În această privință, astfel cum au susținut în esență BSH și guvernul german, apreciem că legiuitorul Uniunii a stabilit, prin adoptarea Regulamentului nr. 665/2013, o listă exhaustivă a informațiilor care trebuie considerate esențiale în domeniul de aplicare al acestui regulament și care, în consecință, trebuie comunicate consumatorilor prin intermediul etichetei energetice. În opinia noastră, instanțele naționale nu au libertatea de a pune sub semnul întrebării opțiunea politică a legiuitorului Uniunii, statuând, de la caz la caz, că o informație care nu este prevăzută de respectivul regulament este „semnificativă” în sensul articolului 7 din Directiva 2005/29. Orice altă interpretare ar risca să anuleze efortul de uniformizare a informației referitoare la consumul de energie pentru a permite compararea cu ușurință a produselor vizate³⁷.

99. Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, propunem Curții să răspundă la prima întrebare după cum urmează. Articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29 trebuie interpretat în sensul că această directivă nu este aplicabilă aspectelor specifice ale practicilor comerciale nelocale reglementate de normele Uniunii care nu lasă nicio marjă de manevră comercianților vizați, precum obligația de a utiliza eticheta energetică și interdicția utilizării unor etichete suplimentare ce reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe aceasta.

36 Precizăm că nici considerentul (10) al Directivei 2005/29 nu poate să ne schimbe convingerea în această privință. Pe de o parte, astfel cum rezultă din jurisprudența Curții, deși preambulul unui act al Uniunii este susceptibil să precizeze conținutul acestuia, el nu poate fi invocat pentru a deroga de la dispozițiile înseși ale actului în cauză (a se vedea în special Hotărârea din 20 decembrie 2017, Acacia și D’Amato, C-397/16 și C-435/16, EU:C:2017:992, punctul 40). Pe de altă parte, nu poate fi trasă nicio concluzie din terminologia utilizată în acest considerent, acesta vizând, fără a distinge, atât „dispoziții ale Uniunii” (fără a preciza tipul actului), cât și „legislația Uniunii”.

37 A se vedea punctele 59 și 60 din prezentele concluzii. Precizăm că această încercare de uniformizare ar fi repusă în discuție în două moduri: pe de o parte, din cauza riscului unor disparități între statele membre în interpretarea articolului 7 din Directiva 2005/29, în special în calificarea unei informații ca fiind „semnificativă”, pe de altă parte, din cauza riscului unor disparități în informațiile furnizate de comercianți în statele membre în care această dispoziție este interpretată ca impunând comunicarea de informații neprevăzute de Regulamentul nr. 665/2013.

VI. Concluzie

100. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă după cum urmează la întrebările preliminare adresate de rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Antwerpen, Belgia):

- „1) Articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului trebuie interpretat în sensul că această directivă nu este aplicabilă aspectelor specifice ale practicilor comerciale neloiale reglementate de normele Uniunii care nu lasă nicio marjă de manevră comercianților vizați, precum obligația de a utiliza eticheta energetică, prevăzută de Regulamentul delegat (UE) nr. 665/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a aspiratoarelor, și interdicția de utilizare a unor etichete suplimentare ce reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe aceasta.
- 2) Regulamentul nr. 665/2013 coroborat cu Directiva 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind indicarea, prin etichetare și prin informații standard despre produs, a consumului de energie și de alte resurse al produselor cu impact energetic trebuie interpretat în sensul că se opune, pe de o parte, ca conținutul și formatul etichetei energetice care este prevăzută de acest regulament să fie modificate, iar pe de altă parte, ca această etichetă să fie însoțită de etichete suplimentare ce reproduc sau detaliază informațiile care figurează pe ea, în special în vederea menționării condițiilor în care au fost efectuate testele care au condus la clasificarea energetică a aspiratorului.”